

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
עגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כ מנחם אב תשע"א שבת - ירושלים 6:43 תל-אביב 6:59 חיפה 6:51 מוצ"ש - ירושלים 7:56 תל-אביב 7:59 חיפה 7:59 ר"ת 8:34

פרשת עקב

גמילות חסדים

לגמול חסד עם הזולת ולהטיב עמו!

נלמד מהפסוק: "ושמר ה' אלקך לך את הברית ואת החסד" (פרק ז"ב)

ואמרו חז"ל: תניא שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל. רחמנים ביישנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מנין. דכתיב "ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד" (ירושלמי קידושין פ"א ה"א). וכן נלמד מהפסוק "ללכת בכל דרכיו" (פרק יא-כב). והביא רש"י דרשת חז"ל: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה גומל חסדים.

כתב הגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל (בספרו שבט מוסר - פרק ל) "ישים לנגד עיניו, שהקב"ה מקור הצדקות והחסדים, ותמיד, בלי הפסק רגע, עושה צדקה וחסד בעולמו עם הכלל ועם הפרט. וכיון שכן, כאשר יזדמן ביד האדם לעשות צדקה וחסד, נמצא שהקב"ה עשהו שלוחו, והשליח כמשלח, כדברי חז"ל (קידושין מא:): "שלוחו של אדם כמותו". ואם כן כמה שמחה צריך שיקח האדם בעצמו, וכמה השתדלות וזריזות נמרץ לעשותו, כיון שנעשה שליח של בוראו, וכמה מהכבוד והמעלה יגיע לו מעליונים ותחתונים, כי מלאכי עליון ישמרוהו ויכבדוהו, ביודעם דשלוחו של מקום זה. והמכבד לשליח כאילו מכבד למי ששלחו, וגם חוט של חסד משוך עליו, באופן שיפול חנו על התחתונים לכבדו ולנשאו, ונמצא מכובד הוא מעליונים ותחתונים".

אומרים חז"ל במדרש (ילק"ש): "ולא זכרו בני ישראל את ה', ולמה, שלא עשו חסד עם בית ירובעל ולא זכרו את ה'. הוי כל מי שעושה חסד, כאילו מודה בכל הניסים שעשה הקב"ה מיום שיצאו ישראל ממצרים, וכל מי שאינו עושה חסד כאילו כופר..."

ומבאר המהר"ל (בנתיבות עולם ח"א נתיב גמ"ח פ"ה) מדוע מי שעושה חסד הוא מודה בכל הניסים? משום שלפי מדת הדין אין ראוי שיעשה הקב"ה שינוי בעולם, כי השי"ת ברא את העולם שיהיה נוהג לפי מנהגו וכך הוא לפי הדין.

נמצא שמי שעושה חסד, שאינו לפי הדין אלא לפני משרת הדין, הריהו מודה בכל הניסים שעשה השי"ת כשיצאו ממצרים, שעשה אז הכל מצד החסד. וכמו שדוד המלך אמר במזמוריו כשהזכיר את הניסים: "לעושה נפלאות גדולות לבדו - כי לעולם חסדו. לגזור ים סוף לגזרים - כי לעולם חסדו" וכו'.

ודוקא הניסים שהיו במצרים הם הדוגמא של מדת החסד, לפי שנעשו בכל העולם, שהרי בקריעת ים סוף, נבקעו כל מימות שבעולם. וכן הניסים שנעשו במצרים, עשה השי"ת בכל מצרים. ולכן מי שעושה חסד מודה בניסים הללו. אבל מי שאינו עושה חסד ואינו יוצא ממדת הדין, נמצא שכופר בניסים שעשה הקב"ה במצרים שהרי אילולא החסד לא היו נעשים הניסים.

"שהבת שלו תכנס!"

לפני כשנה ביום ז"ך מנחם אב נלב"ע למגינת לב כל עולם התורה, אדם גדול ומפורסם בהרבצת תורה חיכי הרבים הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל נאשר חידושי תורתו ומעשי הגדולים שהפיץ בכתב ובעל פה, עיטרו רבות את עלוני "איש לרעהו". הוא עצמו, מלבד גדלותו התורנית וניצול כל עיתותיו ללימוד התורה, היה בעל חסד מופלא, לפנינו דוגמא אחת מיני רבות:

סיפר יהודי מבני ברק מעשה שאירע עמו: "הבת שלי היתה צריכה להכנס לסמינר ולא קיבלו אותה. הם טענו שאין מקום, וכיוצא בזה... פניתי אל הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל ותינתני בפניו את צערי. לא ביקשתי ממנו, חלילה, שיעשה לי איזה טרחה, אלא ביקשתי אם יכול לייעץ לי דבר, או אף יותר מזה: אם יוכל להרים טלפון למנהל הסמינר..."

"**אך** רבי משה מרדכי לא חשב פעמיים אלא שאל אותי מיד: "ש לך רכב? אם כן בא ניסע כרגע אליו..." הוא לקח עמו גמרא קטנה בכיס ונסענו. דפקנו בדלת, אך המנהל לא היה אז בביתו, חשבתי לעצמי שבליט בריה עלינו לנסוע חזרה, אך רבי משה מרדכי שואל: "למה לחזור? בא נמתין לו כאן..." הוא התיישב עם כל גדלותו וענוותנותו על המדריות... והתחיל ללמוד בהתלהבות ובסקידה כאילו היה זה מקומו הקבוע בבית המדרש ירחי כלה..."

כעבור זמן-מה הגיע המנהל. הוא כמובן נדהם לראות את הגאון הנודע יושב על מדריות הבית ולומד בשקידה. הוא הזדעק מיד: "רבי משה מרדכי מה אתם עושים פה? בואו הכנסו הביתה... בואו תכנסו הביתה..." אך רבי משה מרדכי לא שוכח לרגע לשם מה הגיע, הוא נותר על עומדו וזועק לעומתו: "לא, לא! שהיא תכנס... שהבת שלו תכנס..." והיה די במעמד נרגש זה שהדברים שיצאו מלב טהור יפעלו בס"ד את פעולתן...

לצילוי נשמת

רבי שמואל בן ר' יעקב יצחק קליון זצ"ל

לרגל מלאת השלושים ביום כ' אלול

ת.נ.צ.ב.ה.

לנהוג בכניעה ובענוה עם זולתו ולעקור מהלב כל סוגי גאווה וגסות הרוח!

נלמד מהפסוק: "ולא תביא תועבה אל ביתך" (פרק ז' כו) וכן מהפסוק: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (פרק ח' יד)

ודרשו חז"ל: כתיב "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכתוב: תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז) מכאן אמר רבי יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן: אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד). עוד דרשו: אזהרה לגסי הרוח מנין? אמר ר' נחמן בר יצחק "ורם לבבך ושכחת את ה'" וכתוב "השמר לך פן תשכח את ה'" וכד' אליעזר דאמור, כל מקום שנאמר "השמר" אינו אלא "לא תעשה". (סוטה ה.).

ככל שאדם יותר קרוב להשי"ת כן יותר שפל ועניו

כתב היעב"ץ בפירושו (על מסכת אבות) כי רק מי שהוא רחוק מהשי"ת וממלאכיו ומחסידיו מתגאה על שלמטה ממנו. אמנם הצדיקים אשר השי"ת לנגדם תמיד, ישפילו לנגדו עד עפר, כי בהביטם במעלת השי"ת ובמלאכיו ובחסידיו אשר מעולם ישפלו מאד בעיניהם, ואחד מ"א כללי התורה הוא נבזה בעיניו נמאס ואת ריאי ה' יכבד.

רבינו בחיי ז"ל (בספרו חובת הלבבות שער הכניעה פ"ו) מביא עשרה כללים שראוי בעל הכניעה לנהוג בהם. והכלל השביעי הוא "שיקטן בעיניו מעשהו ויתרעם על נפשו על קיצורה בעיני תורתו לפני ה' ולפני בני אדם... ויניח הגבהות לכבוד הבורא ויעזוב הגדולה והיקר, בעת שעושה להשי"ת בין לבדו בין בתוך מקהלות בני אדם. כמו שאמר הכתוב על אהרן על גודל מעלתו "והרים את הדשן", וחייבו הבורא להוציא את הדשן בכל יום תמיד להשפל ולהסיר הגבהות מלבו".

למען כבוד שמים, רשאים אף התלמידי חכמים לבזות את עצמם. כפי שהובא מהפסוק חיים על הפסוק: "כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר" (במדבר טו"א) ואמר הח"ח: נחרץ משפטו של המגדף בכרת, על אשר ביזה את דבר ה'.

ומוסיף הפפ"ץ חיים: אנחנו הוזהרנו לכבד את ה' ואת דרכיו, לקדש שם שמים ברבים, ורשאים אנו אפילו לבזות את עצמינו למען כבוד שמים, כמאמר ז"ל (במד"ר ויקרא) יחזקאל בן בוזי, בן ברכיה שמו, ונקרא בן בוזי, בן שמבזה את עצמו על כבודו של מקום.

תורה וגדולה במקום אחד - רק למי שלא "תופס" מקום

אמרו חז"ל בגמרא (בבא בתרא כה): הרוצה להחכים, ידרים יסב פניו בתפלתו מעט לצד דרום] והרוצה להעשיר, יצפין. והסימן: מנורה בדרום ושולחן בצפון. והביא הגרא"א **דסלר זצ"ל** (בספרו מכתב מאלהיו ח"ד) קושיה מרבי נחמן מברסלב זצ"ל: אם כן, שהתורה והעושר בשני צדדים הסותרים זה את זה, הכיצד מצינו גדולים שהיה אצלם "תורה וגדולה במקום אחד"?

ותירץ רבי נחמן שהדבר אפשרי ע"י ענוה שאז אין לו מקום נוכדמצינו אצל רבינו הקדוש שעליו נאמר: "משמת רבי בטלה ענוה".

וביאר הרב דסלר דבריו, כי שמדמה אדם בגאוותו שהחכמה והעושר שלו הרי זה בחינת מקום, שעשה בזה רשות לעצמו, ואז אי אפשר לתת לו שתיהן, כי כל מה שנותנים לאדם בעולם הזה בין חכמה בין עושר, הרי זה כנסיון עבורו אם יתגאה וייחס אותם לעצמו, או ישתמש בהם לעבודת ה'. ואין נותנים לאדם עבודה כה קשה של שני נסיונות כאחד. אבל מי שכבר התעלה למדריגה נשגבה של ענוה שהכל אצלו עבדות, עניו כזה אין לו בחינת "מקום" כי אינו עושה רשות ותחום לעצמו כלל. על כן יתכן אצלו תורה וגדולה יחדיו.

"מי עוד מסוגל לנהוג בענוה כזו?"

סיפר הגרא"ז מלצר זצ"ל: מעשה ברב באחת הקהילות שהיתה לו מחלוקת עם חלק מבני קהילתו. באחד הימים פסק הרב הלכה למעשה בענין מסויים בניגוד לפסק הלכה של הש"ך במקרה כזה. מששמעו בעלי המחלוקת כיצד פסק הרב, הזדרזו ושלחו מכתב לגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל רבה של קובנה ושאלוהו כיצד יש לפסוק במקרה כזה.

רבי יצחק אלחנן ידע שבאותה עיירה ישנם המנהלים מחלוקת נגד הרב והשאלה ששואלים במכתב הרי מפורשת היא בש"ך. הבין רבי יצחק אלחנן שכפי הנראה טעה כאן הרב בהלכה מפורשת, ובעלי המחלוקת רוצים לנצל את הדבר למטרותם. מיהר וכתב לאותם אנשים תשובה שמתאימה לפסק הדין של הרב אשר הינה, כאמור, בניגוד לפסק ההלכה של הש"ך.

לאחר ששלח את המכתב בדואר ולפני שהגיע ליד השואלים, שלח להם רבי יצחק אלחנן מברק ובו הודיע שכבר שלח להם תשובה בענין, אולם לאחר הרהור ובידור נוסף הגיע למסקנה שטעה בדבר הלכה ולמעשה יש לפסוק במקרה זה אחרת ממה שכתב במכתבו.

קעת כבר ברור שאין לבוא בטענות אל הרב המקומי בענין, שהרי אפילו רבי יצחק אלחנן רבה של קובנה "טועה" בהלכה זו.

כאשר סיפר הגרא"ז מלצר את המעשה, זלגו עיניו דמעות. הוא בכה ואמר: ראו עד כמה מוכן היה רבי יצחק אלחנן להשפיל את עצמו כדי לעזור ליהודי. רבים הם הרבנים שהיו רוצים לעזור לאותו רב, אולם לגרום להשפלה עצמית שכזו כפי שעושה רבי יצחק אלחנן, אשר שלח בידועין פסק הלכה שאינו נכון כדי לשלוח לאחר מכן מברק "טעיתי" ולהציל בזה את כבודו של רב אחר. מי עוד מסוגל לנהוג בצורה כזו.

בדרך עץ החיים

"הלא רק אני חוטא..."

פעם ישב הצדיק רבי מאיר מטיקטין זצ"ל בבית המדרש בעירו, והקשיב לדרשתו של מגיד, נודד דרכים, שהוכיח את הקהל על עבירות שבידם.

כאשר סיים המגיד את דברי תוכחתו, ניגש אליו רבי מאיר ותלונה בפיו: "מה לו למר לבייש אותי לעיני קהל ועדה ולהוכיחני על עבירות שבידי?..."

נבהל המגיד ואמר: "חלילה להעלות על הדעת שהתכוונתי לכבודו..." השתומם רבי מאיר: "וכי היאך יעלה על הדעת אחרת, והלא אני יודע שכולם כאן צדיקים ורק אני חוטא..."

חסידים מספרים

"לא אוכל לשאת זאת..."

פעם ביקשו מרבינו הגרא"מ שך זצ"ל לבוא לפתיחת "ירחי כלה" בשו"ץ באופן חד פעמי ויהיה בזה חיוזק גדול לתורה, אשר בזכות זאת יגיעו מכל רחבי אירופה לקבוע עיתים לתורה.

סירב הגרא"מ שך בכל תוקף ונימוקו עמו: "כל אדם חייב להרבות כבוד שמים לפי כוחו ואפשרותו. אדם אינו נתבע על מה שמעל ומעבר לכוחותיו. והנה כאשר אבוא לשו"ץ ויתנו לי כבוד, וימתינו לי בשדה התעופה ויעשו לי קבלת פנים מפוארת, אני לא יוכל לסבול זאת בשום אופן. יודע אני שלא אוכל לעמוד בכך, ואפילו שיתרבה על ידי זה כבוד שמים, אני לא יכול לשאת זאת. וממילא הדבר לא באפשרותי ונחשב כמו שמעבר לכוחותי ואיני מחוייב!..."

שימושה של תורה

לרוץ למצוות - לא על חשבון הזולת

כאשר עמד פעם הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל בזמן התפלה בבית הכנסת, נפרצה פתאום הדלת ואיש אחד נכנס בבהלה ובחופזה "לחטוף קדושה"... בדרך החפז, דרס וטינף את נעלו של אחד מהמתפללים.

אחרי אמירת "קדושה", קרא רבי ישראל את אותו האיש לקרן זווית ודיבר עמו דברי תוכחה וביקשו שילך מיד ויפצה את חברו שנפגע על ידי מרוצתו. "אמנם יקרה וגדולה היא מצות קדושה" - אמר לו רבי ישראל - "אבל נמעכת ונפסלת המצוה אם על ידי קיומה נגרם הזק לחברו!"

והיה רבי ישראל רגיל לומר על אותם אנשים אשר לפני לכתם לסליחות בלילות, מעירים הם את שפחתם העיבירית לחמם להם מים לשתות תה להנאתם, כדי שיוכלו לאחר מכן לומר סליחות בהשתכחות הנפש. אנשים אלו - אומר רבי ישראל - עוברים על לאו מפורש: "כל אלמנה ויתום לא תענון". כי כידוע, על פי רוב היו היתומות והאלמנות נשכרות עבור ככר לחם לבתי העשירים, ורבי ישראל, כדרכו בקודש, היה תמיד תובע את עלבון העלובים.

המאורות הגדולים

להדר - לא על חשבון צער אלמנה

הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל נהג הידורים רבים בפסח, והיה נוהג שהחייטים שניקצרו באחת המושבות הוכנסו בשק מיוחד, שהובל לירושלים על-ידי נאמניו, ועל השק היה שומר הגאון **רבי אליעזר דן רלב"ג** זצ"ל, שהגרי"ל דיסקין היה רוחש לו אימון מלא. הוא היה תולה את השק בביתו, במקום גבוה, ללא שום אפשרות של מגע וקרבה לחמץ.

כאשר נפטר רא"ד רלב"ג בחודש תמוז. והחייטים היו כבר בביתו, ביקש הגרי"ל מהגאון **רבי צבי מיכל שפירא** זצ"ל (בעל ציץ הקודש) לקחת את שק החייטים ממשפחת רלב"ג ולשמור עליהם, כי הוא חושש פן לא תוכל האלמנה לשמור עליהם כראוי עד הפסח הבא.

הרהר מעט רבי צבי מיכל ואמר להגרי"ל דיסקין: "מדינא הרי יוצאים ידי חובת מצות מהודרות גם כאשר אשה שומרת את החייטים, אלא שכבוד הרב חפץ ביתרון הידור, אך חושש אני שכאשר אבקש ממנה את שק החייטים, תחשוב באותו רגע על בעלה המנוח ותוריד דמעה. יתכן שיש מקום לוותר הפעם על ההידור ובלבד שלא לצער את האלמנה". נהנה הגרי"ל דיסקין מטענותיו והצדיקו.

גדולי הדורות

חשש לפיקוח נפש של אחרים...

בשנת השמיטה תשי"ב שרר מחסור גדול באוכל, והחרדים לדבר ה' ניזונו בעיקר ממאכלי חלב. כאשר בא כ"ק האדמו"ר **מסאטמר - רבי יואל טייטלבוים** זצ"ל לביקור בארץ ישראל, ביקש לאסור תוצרת חלב, מחמת שהבהמות אוכלות גידולי שביעית.

ואולם הגרי"ז **סולובייצ'יק** זצ"ל חשש מאוד לאסור. כי היה מצב של פיקוח נפש, שכן אנשים רבים חלו באותה שנה מחוסר תזונה. על כן התעמק הגרי"ז מספר שעות בסוגיה זו ולאחר מכן הורה לפרסם בשמו כי מותר לאכול תוצרת חלב, אף שלעצמו החמיר ולא שתה חלב ולא אכל תוצרת חלב כל אותה שנה.

עובדות לבית בריסק

שלא להדר במצוות על חשבון פגיעה בזולת!

נלמד מהפסוק: "לאהבה את ה' אלוהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (פרק יא-כב)

וכתב רש"י: הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים. מכאן נלמד - היה אומר הגה"צ רבי יעקב ניימן זצ"ל - שקיום מצוות שבין אדם למקום מותנה בשמירה וזהירות יתירה בעניינים שבין אדם לחברו. שגם בשעה שמתעלה האדם ומתדבק בקיום מצוות הבורא, אל לו לשכוח את הצינור, ללכת בכל דרכיו מה הוא רחום וכו', וממילא להזהר שלא לפגוע בזולתו.

איזוהי דרך ישרה? שאינה גורמת שום צער לאדם!

שינונו במסכת אבות (פ"ב מ"א): "רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם? כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם". ופירש **רבינו יונה** ז"ל: "ותפארת לו מן האדם" - שילמדוהו לנהוג עם הבריות מנהג טוב ונאה וכמו מדת הנדיבות". והתוספות (נדרים כב): פירשו: "שבני אדם מקלסין אותו".

נמצאנו למדים מכאן - אומר הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל (באור מאיר - ויקרא) כי על כל אדם ללכת בדרך טובה ונאה שבה בני אדם מתפעלים מהנהגתו ומקלסים אותו. בדרך כזו שלא תגרום לשום אדם תחושה של חוסר נעימות, תחושה של צער או כעס. וכפי שמצינו בגמרא על רב סחורה שמצא פתח להתיר נדר שהיה סתירה לאותה דרך ישרה. וכך סיפרו חז"ל בגמרא (נדרים כב):

רבא שיבח את רב סחורה בפני רב נחמן, דאדם גדול הוא. ביקש רבי נחמן שישלחוהו אליו. היה לרב סחורה נדר שרצה להתירו [בהתרת חכם] והלך לרב נחמן שיתיר לו את הנדר. רב נחמן ניסה לפתוח לו פתח להתיר נדרו. ונתברר לו שהנדר קשה להתרה [שלא מצא לו פתח של "אילו היה יודע לא היה נודר"] הקפיד רב נחמן על רב סחורה בשל כך.

הקפדה זו המציאה לרב סחורה פתח להתיר נדרו: הרי רבי אומר "איזוהי דרך ישרה... כל שהיא תפארת לו מן האדם" [שלא תגרם לאדם כל צער וכעס] ומכיון שהנדר גרם הקפדה לרב נחמן, הרי על דעת זו לא נדר, ומצא בזה פתח להתיר נדרו.

וכמו שמפרש הר"ן (שם): "כל שהיא תפארת לעושיה - שהיא מצד עצמה משובחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה, ותפארת לו מן האדם - שהכל מקלסין אותו בה. והרי רתח רב נחמן, כלומר, לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו".

מסיק מכך רבי מאיר חדש: כל דרכיו של האדם בעבודת ה' חייבות להיות מרוממות כל כך. זכות כל כך ונעלות כל כך. עד שלא יגרם מהם שום חוסר נוחות. שום צער ושום כעס לכל אדם. וזהו הדרך ארץ שקדמה לתורה.

במרוצתו של אדם למצוה עלול לפגוע בזולתו

ואכן ידוע על רבותינו גדולי המוסר, ובראשם הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שהקפידו בזה מאד בעצמם, והיו סמל ודוגמא ביותר הנהגתם. הם גם התבטאו על כך רבות, ולימדו אותנו איזוהי דרך הישרה בעבודת ה'. כי על אף דביקותו של האדם בעבודת בוראו, ועל אף דקדוקו הגדול בקיום המצוות, ועל אף כל החומרות והסייגים בהם גודר אדם את עצמו, עליו להשמר מאד שלא יעשה הדבר על חשבון הזולת ושלא יגרם מכך כל פגיעה של צער והפסד לזולתו.

רגיל היה רבי ישראל סלנטר לעורר על כך שאדם מסוגל להיות "משוחד" מעצם מעשה המצוה שהולך לעשות. הנה הוא ממחר לדבר מצוה ובמרוצתו לא שם ליבו שפוגע ומזיק לזולתו. אך אינו חושש לכגון דא. בעיניו אין זה נורא כל כך... שהרי רץ הוא לדבר מצוה! אף כי יודע הוא היטב שאסור להזיק לחברו, אבל הנגיעה של הצידיקות הזו שהולך לקיים מצוה, היא זו ש"מתרת" לו לעבור... ואין סכנה כסכנתו. (וראה מסגרת)

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

אליענה

מהראשונה! החולה כבר שהה בחדר הניתוחים, והמרדים יצא ושאל את הבן: **האם כבר שמעתם על ההחלטה לדחות את הניתוח?** הבן החוויר ולא ידע כיצד להודיע זאת לאביו. המרדים יעץ לבן ללבוש מדים, להיכנס פנימה, ולהעביר יחד איתו את ההחלטה לחולה.

עוד לפני שהתחילו לשוחח נכנס אח לחדר, והחל לבצע בדיקה יזנית נוספת - שלישית במספר על יכולת קרישת הדם. המרדים הודיע מראש ש-99 אחוזי שלא יהי' שיפור בתוצאות גם בבדיקה זו. אך כעבור רבע שעה יצא רופא מחדר הניתוחים והודיע לבן: **אבא שלך בחדר הניתוחים!** הבדיקה השלישית גילתה שרמת קרישת הדם שלו אפילו גבוהה יותר מן הצורך, ולאחר התייעצות הוחלט לנתח!

* * *

עם תום הניתוח בקעו מחדר הניתוחים קולות רמים, הבן שעמד בחוץ נלחץ לפשר הצעקות. אבל מיד יצא רופא ובגילוי לב סיפר שהרגע הגיעה הודעה מהמעבדה שתוצאות בדיקת הדם שהם שלחו מקודם מוטעית, וליתר דיוק: הבדיקה מדויקת - אך שייכת לחולה אחר!!! בקיצור; התוצאות של בדיקת הדם של מיוזעניו הן אכן שליליות ומוכיחות שאין לנתח, ואילו התוצאות החיוביות - שבגללן בוצע הניתוח - היו של **חולה אחר!!!**

אבל הניתוח כבר בוצע!...

כך או כך, במהלך הניתוח הוציאו לו מהראש גידול "בגודל אפרסק" שגם לחץ על המוח. וכך, אלמלא הניתוח שבוצע "**בטעות**" היה נותר לו זמן קצר לחיות!!! בהשגחה פרטית הוחלפו התוצאות במעבדה, הניתוח בוצע, ונוספו לו חודשי חיים ארוכים. בחדר התאוששות שב החולה להכרתו, ביקש כוס מים וברך "שהכל".

הניתוח הצליח מעל המשוער למרות הסיבות המוצדקות שלא לנתח! עוד לפני שהחלים לגמרי דחף את עצמו להגיע לבית הכנסת ולהתפלל במניין. אנשים היו מתפעלים: אם הוא, במצבו, מגיע לבית הכנסת - למי יש זכות לפספס תפילה במניין?

אנשים ששוחחו איתו לאחר הניתוח, גילו אדם מלא התלהבות ושמחה פנימית. הוא לא חדל להודות להקב"ה על הניסים שעשה עימו, הרגיש שיש לו תפקיד מיוחד בעולם "למען ספר שמו בכל הארץ"...

הוא היה אדם שהרגיש את הקב"ה בליבו - ורחמנו ליבא בעי! הפסוק "לישועתך קויתי השם" תמיד היה שגור על לשונו. הביטחון החי שלו הסיר ממנו את כל הפחדים. תמיד היה משוכנע - באופן חושי - שמי שעמד לצידו באימי מלחמת העולם השנייה הוא זה שימשיך לעמוד לצידו תמיד. **הא-ל שענה לו תמיד - ימשיך לענות לו.**

שבוע לפני פטירתו נולדה לו נכדה מבנו, אשר החליט לקרוא לבתו שנולדה לו במזל טוב "אליענה" לשמחתו של הסב.

"**אליענה**" על שום מה? על שום ההרגשה שתמיד חש קרוב לקב"ה והתברך בחסדי ה' תמיד, "**א-ל-י**" - החסד שתמיד קיבל מה'. "**ענה**" - ה' ענה לי בעת הצורך.

יש להזגיש שפרסום מעשה זה הוא אך ורק כדי להרבות כבוד שמים.

איש יהודי היה בירושלים הבירה, אדם שמחובר להקדוש ברוך הוא בצורה הפשוטה והחזקה ביותר. הוא לא נשא במשרה תורנית, לא כיהן כראש ישיבה גם לא כאדמו"ר - "אדם מן השורה" מה שנקרא. אבל הוא חי תמיד בדבקות פנימית לבורא עולם, השתדל להיות "א גוטער איד" (יהודי טוב), **והקפיד מאוד על מידות טובות ועניינים שבין אדם לחברו.** הוא לא ישב במזרח - אבל היכן שישב שם היה המזרח!

סיפור מדהים שהתרחש בחייו, המחיש עד כמה היה מקורב לאדון עולם. לזמן ממושך הוא הסתובב עם גידול בראש, ללא שידע ובלא שירגיש בכך. כאשר נודע לו על כך (בערב פסח האחרון) התחיל להתייעץ עם מנתחים בכירים ונוצר מצב תיקו: שני רופאים היו בעד ניתוח ושניים נגד. הנימוק בעד הניתוח היה להציל את חייו - גידול כזה בראש הוא דבר מסוכן! הנימוקים נגד הניתוח גם היו למען הצלת חייו: גילו המבוגר, והסיכון שכרוך בביצוע ניתוח במקום כה רגיש - בו כל סטייה מוטעית חורצת גורלות. הניתוח עלול ח"ו להפוך אותו לצמח, למוגבל ואף לסיים את חייו!

מיוזעניו עלה לארץ מ'נייטרא' אשר בסלובקיה. את השואה עבר כילד וניצל כמה פעמים בניסי ניסים. כתוצאה מכך התחזק וראה את יד השם והשגחתו בכל דבר ועניין. פעמים רבות, כאשר היה צריך לקבל החלטה גורלית, אמר שהשם עזר לו תמיד - גם בזמנים הקשים ביותר - והוא בטוח שימשיך לעזור לו גם עכשיו.

הוא הכריע בעצמו בעד הניתוח, כאשר מכריו בכל העולם מתפללים להצלחתו. בשלב זה התחיל מסע של התבוננות ודביקות בהקב"ה ברמה מאוד גבוהה, עד שלפעמים הוא היה פשוט מתנתק מכל הסובב אותו. ההתבוננות לוותה בביטחון חי, ובשמחה פנימית שגלשה החוצה.

בערב שבת, ובמהלך השבת שקדמה לניתוח, ביקש בצורה ברורה ורגועה **בשום פנים ואופן לא לדחות את הניתוח ולבצע אותו ללא עיכוב!** והרגיע את הסובבים שאנשים לומדים ומתפללים לזכותו והכול יהי' בסדר! הוא אף התבטא שהוא יודע שיתעוררו "מקטרגים" נגד הניתוח, בבחינת 'השטן מקטרג בשעת הסכנה', אך הוא דורש לא להתייחס אליהם. הוא ידע שאם הניתוח ידחה, הוא בסופו של דבר לא יתקיים כלל ואז המצב יהי' לא טוב.

יום לפני הניתוח העבירו אותו בבית החולים סדרת בדיקות מקדמיות. אחת הבדיקות בדקה את יכולת הקרישה של הדם. בינתיים, בוצעה בדיקה שגרתית נוספת ע"י פסיכולוגית שהייתה צריכה לקבוע אם הפציינט כשיר להתמודד מבחינה נפשית עם כזה טיפול סבך.

באמצע השיחה עם הפסיכולוגית הגיעו שוב לקחת דם פעם נוספת. מסתבר שתוצאות בדיקת הדם הראשונה הייתה עגומה: יכולת הקרישה בייתה נמוכה מדי. לפיכך ביקשו לבצע בדיקה נוספת, אולי יתברר שהבדיקה הקודמת מוטעית או לא מדויקת. בינתיים הוא מסר לפסיכולוגית "שיחת מוסר" שארכה כשעה, והשפיע עליה לפתוח ספר קדוש ולחזור לשורשיה. (כמובן שהאבחון הפסיכולוגי היה שמצבו הנפשי של החולה עילאי!...)

כאשר הגיעו תוצאות בדיקת הדם השניה התברר שהן גרועות